

Nyhedsbrev december 2015

Nyhedsbrevet fra Selskab for Samtale og Supervision sendes ud to gange årligt til medlemmer af selskabet. Her ønsker vi bl.a. at oplyse om afholdte og kommende aktiviteter i selskabet, samt andre aktiviteter af interesse for medlemmerne. Med udsendelsen af dette årets sidste nyhedsbrev ønsker vi medlemmerne **en god jul og et godt nytår.**

Følg os på facebook.com/samtale-og-supervision-i-ap og på www.samtaleogsupervision.dk. Ønsker du at få information bragt i nyhedsbrevet, kontakt da fredslund@dadlnet.dk.

Vigtige datoer fremover:

- **Forårsseminar fredag d. 1. april 2016 kl. 9.30-17.15:** Gerhard Wilke, forfatter til bogen "The art of group analysis of organisations" kommer til Liselund og holder oplæg. Wilke har indgående kendskab til praktiserende lægers arbejde og har skrevet om de engelske praktiserende lægers konflikt med NHS (National Health Services) for år tilbage, en konflikt med mange paralleller til PLO's konflikt med regionerne i 2013. I bogen beskriver han hvordan myndighedernes indgriben i de praktiserende lægers arbejde på forskellig vis påvirker gruppeprocessen og bearbejdes i supervisionsgruppen. Foredraget med efterfølgende diskussion er særdeles relevant for alle praktiserende læger, og giver forståelse for hvordan de temaer, der bringes op i supervisionsgrupperne ændres over tid, bl.a. afledt af det anstrengte forhold mellem PLO og regionerne. Se link til hans artikler samt invitation på samtaleogsupervision.dk og annoncen længere nede i nyhedsbrevet.
- I forlængelse af forårsseminaret d. 1. april afholdes generalforsamling. Det vil foregå på Liselund, Slotsalleen, Slagelse kl. 18.00. Alle er velkomne.
- **Supervision i hverdagen. Torsdag d. 31. marts 2016:** Dagen før forårsseminaret afholdes samme sted, på Liselund, et kursus i og med supervision. Kom og lær om supervision gennem at deltage og få dine egne oplevelser. Kurset retter sig mod uddannelseslæger og praktiserende læger, men alle læger vil kunne få udbytte. Kurset starter kl. 14 og slutter om aftenen, og der er mulighed for overnatning på Liselund for deltagelse i forårsseminaret dagen efter. Se mere i annoncen længere ned i nyhedsbrevet.
- **Klitgården, Skagen, torsdag d. 25. – lørdag d. 27. august 2016:** Træning af samtale og supervision af samtaler for alle læger. Se annonce nederst i nyhedsbrevet

Nedenfor følger invitationer til ovenstående aktiviteter. Herefter følger Helena Galina Niensens beretning fra septembers Balintseminar i Oxford. En inspirerende beretning som forhåbentlig kan nedbryde barrieren for at tage til supervisionsseminarer i udlandet for os der er interesseret i supervision.

På bestyrelsens vegne

Stine Lei Fredslund

Invitation til forårsseminar 1. april 2016

Er den praktiserende læge ved at blive traumatiseret? Konsultationsrummet, vores hellige rum, hvor vi sidder alene med patienten, er under pres. Mange vil gerne have adgang til det: Politikere, administratorer, økonomer, jurister, patienter og deres organisationer, vores egne organisationsfolk og vore faglige selskaber osv. Vi oplever en tsunami af nye regler og forordninger, guidelines, pakkelsninger, kvalitetskontroller osv. Samtidig skal vi forholde os til at være ledere med relationer til kollegaer, personale og samarbejdspartnere m.v. Vi opfatter mange som ubudne gæster. Det, de vil forandre rummet til, stemmer ikke overens med den måde, vi vil være læger på. Vores respekt i samfundet og vores selvrespekt er kommet under pres. Hvordan skal vi i forandringstider bevare vores integritet og styrke vores resiliens og arbejdsglæde?

Vi har inviteret Gerhard Wilke, MA, Dip. FHE, Honorary Member I.A.G.P., IGA London, til at belyse temaet. Gerhard er gruppeanalytiker og antropolog og har de sidste 20 år arbejdet på mange niveauer af National Healths Service i London, og skrevet bogen: »Hvordan bliver jeg en god nok praktiserende læge. Overlevelse og trivsel i det nye sundhedsvæsen«. Her beskriver han bla. supervisionsgruppen som et af redskaberne for at kunne overleve. Gerhard har således superviseret praktiserende læger i London i mange år. Aktuelt arbejder Gerhard med supervision af praktiserende læger i samarbejde med the Royal College of Practitioners. Temaerne er resilience, innovation og tilpasning i tider med forandring. Yderligere oplysninger og et summary: "Beyond Balint (supervision): A group analytic support model for traumatised doctors", findes på vores hjemmeside www.samtaleogsupervision.dk.

Tid og sted: Fredag d. 1. april 2016 kl. 9.30-17.15. Lise- lund Kursuscenter, Slotsalleen 44, Slagelse.

Program: Seminaret indledes om formiddagen med et oplæg af Gerhard og en efterfølgende diskussion i plenum. Om eftermiddagen er der supervisioner af nogle af deltagernes medbragte cases omhandlende dagens tema med Gerhard som supervisor. Efter supervisionerne diskussion af gruppeprocessen.

Målgruppe: Praktiserende læger, uddannelseslæger til almen praksis, supervisorer for praktiserende læger.

Pris: kr. 2800 for medlemmer, ikke medlemmer kr. 3.200, Yngre læger kr. 1.900.

Tilmelding: til sekretær Naja Bonnevie: bonnevie@mail.dk senest 15-02-2016. Skriv "forårsseminar" i emnefelt.

Lige efter seminaret afholdes den årlige generalforsamling i Selskabet. Der bydes på en let anretning før mødet. Deltagelse kræver særskilt tilmelding. Skriv »forårsseminar+ generalforsamling« i emnefeltet.

Betaling til SSSP, reg.nr. 6771, kontonummer 6277531 i Lægernes Pensionsbank med angivelse af deltagernavn.

Invitation til ekstra seminar:

Supervision i hverdagen

Seminar med overnatning Liselund, Slagelse 31.3. 2016

i forbindelse med Forårsseminaret 1.4 2016.

Kom dagen før forårsseminaret.

Deltag i demonstrations grupper, der er oplevelsesorienterede og mød medlemmer af Selskab for Samtale og Supervision.

I grupperne vil vi dels arbejde, som vi gør i de daglige supervisioner og dels demonstrere og fortælle, hvordan vi arbejder på supervisor seminarerne.

Flere af selskabets medlemmer og lærere på supervisor seminarerne vil deltage som gruppeledere.

Program: Ankomst med eftermiddagskaffe og derefter to gruppesessioner inden middagen med to retter og én gruppesession om aftenen.

Undervisere: Tove Mathiesen, Erik Pedersen og Jørgen Strøbech

Tid: 31.3.16 kl 14.00 – 20.30

Pris: Supervision i hverdagen (særskilt tilmelding, se nedenfor) 31.3.16 med overnatning: kr. 1900,00, uden overnatning kr. 1225,00.

Tilmelding til sekretær Naja Bonnevie: bonnevie@mail.dk senest 28-02-2016 Skriv enten "extra med overnatning eller extra uden overnatning" i emnefelt.

Til deltagelse i Forårsseminaret kræves særskilt tilmelding, se annonce www.samtale-og-supervision.dk

Betaling til SSSP, reg.nr. 6771, kontonummer 6277531 i Lægernes Pensionsbank med angivelse af deltagernavn.

Kursus: Om supervision og samtalebehandling

Formål og indhold:

At finde tid og ro til fordybelse. At træne samtale og supervision af samtaler.

Kurset er baseret på deltagernes medbragte cases i form af lyd- eller videooptagelser af individuelle patientsamtaler eller parsamtaler. Undervisning og supervision vil foregå i én større og to mindre grupper og danne basis for et arbejdsomt fagligt samvær omkring en metodik, der er anvendelig i alle patientkontakter. Der kan forekomme indslag af humor.

Det er ingen hindring at have læst Torben Bendix's bøger "Din Nervøse patient" og "Giv mig en tanke..." , som kan findes på selskabets hjemmeside. Et lille hæfte om supervision Torben Bendix: "Tanker, tips og tommelfingre" vil blive udleveret på kurset.

Målgruppe: Kurset henvender sig til alle læger.

Form: Internatkursus. Højst 16 deltagere.

Kursusledelse: Tove Mathiesen og Erik Pedersen

Undervisere: Tove Mathiesen og Erik Pedersen.

Tid: Torsdag den 25.august kl.12.30 til lørdag den 27.august 2016 kl. 14.00.

Sted: Klitgaarden, Skagen

Kursusafgift: Der inkluderer overnatning og fuld forplejning, for medlemmer kr. 8500,- for ikke-medlemmer kr. 9000,-, Yngre læger og pensionister kr.5.000,- **der skal indbetales senest 1.juni 2016** på selskabets bankkonto [6771 6277531](https://www.dadlnet.dk/67716277531). Kurset forventes godkendt af efteruddannelsesfonden.

Kursussekretær: Tove Mathiesen

Tilmelding og yderligere oplysninger: Tove Mathiesen, Grenåvej 10A, 1.sal; 8410 Rønne

Tove.mathiesen@dadlnet.dk. Tlf 5170 9338

Tilmelding hurtigt af hensyn til reservation af Klitgaarden.

SELSKAB FOR
SAMTALE OG SUPERVISION
I ALMEN PRAKSIS

19. Internationale Balintkongres – Metz d. 5.-09. september 2015

Det franske Balint-selskab stod denne gang for den internationale kongres, der blev besøgt af 124 deltagere fra 23 nationer – bl.a. med en deltager Mauritius og for første gang en russisk deltager.

The importance of the doctor-patient relationship in contemporary health care: the relevance of Balint work var kongressens tema og afvikledes over 3 dage sammen med det halvårige Council-meeting. Kongressen var tilrettelagt med lige dele presentationer af studier omkring forskellige aspekter af Balint-arbejde samt internationale balintgruppe-sessioner.

Blandt de spændende præsentationer var en etableret international Balint-gruppe – en såkaldt transatlantisk gruppe med deltagere fra USA, Portugal og Tyskland via skype.

Endvidere præsenteredes både et britisk og et fransk studie af tidlig Balint-træning af studenter, hvor man kunne dokumentere et udbytte i form af bedre kommunikative evner og en større grad af empathy i læge-/patient-kontakten

Fra Danmark deltog vores formand og næstformand, Jørgen Strøbech og Stine Fredslund.

Endvidere tidl. formand Helena Galina Nielsen, Tove Mathiesen, Bodil Bech og undertegnede.

Undertegnede havde fornøjelsen af at deltage i en Balint-gruppe med 10 forskellige nationaliteter, ledet af en britisk og en israelsk gruppeleder/Co-leder. Kulturelle forskelle, men emotionelt helt på bølgelængde.

Gradeler – Fransk arrangør.

Jean-Daniel

Den nye bestyrelse for IBF

Gunnar Axelgaard

Balint weekend Oxford 2015 af Helena Galina

Nielsen

Hvert år i september holder det Britiske Balintselskab weekend Seminar i Oxford. (Se <http://balint.co.uk/>). Seminarerne henvender sig til alle, der arbejder med eller ønsker at uddanne sig til Balintgruppeleder, det drejer sig især om praktiserende læger og psykiatere, psykologer og psykoterapeuter med forskellig baggrund, medicinstuderende og uddannelseslæger.

Første gang jeg var i Oxford, var til Den Internationale Balint kongres i 1998. Jeg var der sammen med 6 andre fra vores supervisoruddannelse (1997-2000), som efter at vi havde været i Oxford og opleve "rigtige Balint grupper" blev en uddannelse til Balint gruppeleder. Oplevelsen fra Oxford gav mig den interesse for Balint grupper, som jeg stadig dyrker.

Der er Balint weekend i Storbritannien tre forskellige steder hvert år, om efteråret er det altid i Oxford.

Det er ikke inspector Morse's eller Lewis' omgivelser man straks ser, når man ankommer til Oxford med toget, men indtrykket af en almindelig mellemstor engelsk by med mange mennesker, meget trafik og store byggeprojekter. Men når man har gået et stykke ned af hovedgaden kommer man til de små stræder, der forbinder den moderne by (alt er relativt!) med de gamle traditionelle bygninger og kollegierne, deriblandt Corpus Christi College, der ligger tæt på et større grønt areal. Kollegiet bliver passet af sine portnere og her får man nøglen til sit værelse udleveret. På værelset, jeg havde, var der håndvask på værelset, men toilet og bad var på gangen. Grunden til at disse værelser kan lejes ud, er at årets studerende endnu ikke er flyttet ind. Måltiderne serveres i den store spisehal med lange borde, og der er et velfungerende køkken og tjenerhold.

Da jeg skulle fungere som gruppeleder, var det første møde fredag aften sammen med de andre gruppeledere, som først og fremmest var en præsentation af hinanden. Én af de forskelle, der hurtigt viser sig i forhold til vores selskab, er at Balintselskabet i England er tværfagligt. Det er psykiatere, psykologer, psykoterapeuter med andre professionelle

SELSKAB FOR

SAMTALE OG SUPERVISION

I ALMEN PRAKSIS

baggrunde og praktiserende læger, som vistnok er flest. Fælles er at de har en træning/uddannelse i psykoterapi og gruppeanalyse. Nogle er uddannede psykoanalytikere.

Allerede fredag aften fra 8-10, var den første gruppesession, så der var 4 gruppesessioner i løbet af weekenden. Jeg ledte en gruppe sammen med Linda-Mary Edwards fra North Wales.

Hun er psykoterapeut med mere end 31 års erfaring med psykoterapi, Balint arbejde og gruppesupervision. Gruppen bestod af 6 uddannelseslæger fra Island, en medicinstuderende, en meget erfaren praktiserende læge og en psykolog, der havde erfaring med coaching og karriereplanlægning for læger i alle specialer.

I Island er balintgrupper inkorporeret i uddannelsen til almen praksis. Det er obligatorisk at deltage i en gruppe hver anden uge. Siden 2001 har der været et samarbejde med det engelske Balintselskab og der er opstået en tradition for at en gruppe af uddannelseslæger – i forskellige faser af uddannelsen – deltager i Oxford Balint weekend hvert andet år. Den medicinstuderende i vores gruppe, havde en vis erfaring med gruppearbejdet, idet han i uddannelsen havde valgt et psykoterapispor (Student Psychotherapy Scheme), hvor de studerende arbejder i Balint grupper. Som ledere i disse fungerer læger under uddannelse til psykiatere. Også i specialeuddannelsen i psykiatri er inkorporeret Balint grupper og uddannelse til Balintgruppeleder. Ét af disse programmer blev for nyligt refereret i British Medical Journal, BMJ (http://careers.bmj.com/careers/advice/How_to_encourage_reflection_on_the_doctor-patient_relationship).

Det var spændende at arbejde med de islandske uddannelseslæger, som alle var aktivt deltagende i alle sessionerne, som udtryk for at de var vant til at arbejde i en sådan gruppe, selv om sproget naturligvis kunne skabe udfordringer. I mange af fortællingerne blev det tydeligt, hvilke udfordringer (privat/personligt/professionelt) det giver at arbejde i et lille samfund, hvor alle kender hinanden.

Ved seminaret i Oxford får medlemmerne det årlige nyhedsbrev (Journal of the Balint Society). Det er i år på 60 sider i A4 størrelse. Her er korte og lange artikler med bidrag fra mange lande. Således er der en beskrivelse af, hvordan balintgrupper er blevet indført i Grækenland, med refleksioner om hvordan den praktiserende læges rolle i Grækenland først

SELSKAB FOR
SAMTALE OG SUPERVISION
I ALMEN PRAKSIS

nu er ved at komme ned fra en piedestal. Jean-Pierre Bachmann fortæller om Balint-Psykodrama, som det har udviklet sig i Frankrig. To artikler handler om balintgrupper for medicinstuderende. Den ene er en kvalitativ analyse af fire grupper af medicinstuderende på det kliniske ophold på en psykiatrisk afdeling. En analyse af indholdet i diskussionerne viste, at det der optog de studerende var de følelser de havde over for patienterne, angst for om de kunne udfylde den professionelle rolle i forhold til at være menneskelige, eksempler på angst for selv at kunne lide af psykisk sygdom og identifikation med patienterne. I løbet af gruppesessionerne ændrede niveauet sig ofte til at drøfte moralske og filosofiske spørgsmål, samt betragtninger på, hvordan psykisk syge bliver behandlet i samfundet og sundhedssystemet. De studerendes feedback på udbyttet var at de først og fremmest blev bedre til at reflektere samt bedre i stand til at se på "den hele patient". Begrænsninger i arbejdet er, at der er tale om et lille materiale og der efterspørges flere studier med et bedre studiedesign. Desuden er der i bladet formandens årlige beretning og rapporter fra regionale grupper. Selvom det Britiske Balintselskab klager over for få medlemmer, ses det tydeligt, at der er en vis udbredelse af denne tilgang.

Det gjorde indtryk på mig, at medicinstuderende og uddannelseslæger på vej til almen praksis i England og uddannelseslæger i Island i den grad havde taget metoden til sig, og jeg reflekterer over, hvorfor man ikke tilsvarende i Danmark har gruppesupervision, der træner refleksion og psykologisk opmærksomhed med fokus på læge-patientrelation og egne emotionelle reaktioner i lægearbejdet, som passende kunne starte i medicinstudiet i forbindelse med Tidlig patientkontakt.

Selvom de fleste deltagere var fra Storbritannien, er gæster fra udlandet altid velkomne. Hvis du er nysgerrig efter at opleve traditionelle Balint grupper med fokus på lægepatientforhold og lægelivet, eller arbejder med kurser, uddannelse og supervision, er det en god og inspirerende oplevelse, hvor man også får indblik i andre landes arbejdsvilkår.

SELSKAB FOR

SAMTALE OG SUPERVISION
I ALMEN PRAKSIS